

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ
МИТНОГО КОДЕКСУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ДО МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

Юрій ОНІЩИК

*доктор юридичних наук, професор
завідувач кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Однією із пріоритетних сфер наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу є митне регулювання. Підписання у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони¹, стало поштовхом нових змін до Митного кодексу України. Впровадження європейських практик у здійснення митної справи в Україні зумовило масштабні зміни до Митного кодексу України.

До нормативно-правових актів, які були спрямовані на кардинальне реформування Митного кодексу України з метою наближення до Митного кодексу Європейського Союзу, насамперед, необхідно віднести такі: Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»²; Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю»³; Закон України «Про внесення змін до

¹ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21 березня 2014 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.

² Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 15 серпня 2022 року № 2510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2510-20#n492>.

³ Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю: Закон України від 14 липня 2023 року № 3261-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3261-20#Text>.

Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу»⁴ тощо.

В результаті прийняття наведених вище нормативно-правових актів було внесено зміни до Митного кодексу України щодо діяльності авторизованого економічного оператора; особливостей правового регулювання рішень митних органів; оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів; інформаційних технологій та електронних інформаційних ресурсів у митній справі; визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, та порядку їх застосування; визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України в митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту; митних режимів; щодо умов та порядку переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; забезпечення сплати митних платежів; правил визначення країни походження товарів, що переміщуються через митний кордон України; нових термінів та приведення існуючої термінології Митного кодексу України у відповідність до термінології європейського законодавства, зокрема Митного кодексу Європейського Союзу; концепції митного представництва, аналогічну тій, що функціонує в країнах Європейського Союзу, визначивши загальні засади представництва, розділення видів представництва на пряме та непряме, розмежування відповідальності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності та митного представника; авторизацій для поміщення товарів у митні режими імпорту (в частині процедури кінцевого використання), тимчасового ввезення, переробки на митній території, переробки за межами митної території; умови зберігання документів та ведення записів, як умови отримання авторизації; механізму передачі прав та обов'язків утримувача авторизації (утримувача процедури); можливості переміщення товарів, які перебувають під митним контролем, у рамках відповідного митного режиму, без поміщення товарів у митний режим транзиту; розширення переліку звичайних операцій з товарами та чіткого регламентування вимог до їх здійснення; еквівалентних товарів та умов їх використання; завершення та припинення митних режимів; звітування про завершення митного режиму; особливостей моніторингу відповідності умовам, визначеним в авторизації для поміщення товарів у митний режим; доставки, пред'явлення товарів, а також їх тимчасового зберігання під митним контролем; зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними; сприяння захисту прав інтелектуальної власності

⁴ Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу: Закон України від 22 серпня 2024 року № 3926-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3926-20#top>.

під час переміщення товарів через митний кордон України; деяких видів діяльності, контроль за провадженням яких здійснюють митні органи.

Необхідно відмітити, що Верховна Рада України вже прийняла 11 законодавчих актів, спрямованих на гармонізацію митного регулювання України з нормами Європейського Союзу. Наступним ключовим кроком має стати прийняття нового Митного кодексу, який завершить адаптацію законодавства до європейських стандартів⁵.

У 2023 році схвалено Національну стратегію доходів до 2030 року⁶, згідно якої передбачено розробити новий Митний кодекс України, що забезпечить повну імплементацію положень аспис Європейського Союзу в митній сфері, уніфікацію проходження митних процедур з Європейським Союзом. У 2024 році для організації підготовки проєкту нового Митного кодексу України, зокрема, створено експертні команди, до складу яких увійшли представники Міністерства фінансів України, Державної митної служби України та експерти проєктів, фінансованих Європейським Союзом: Команди підтримки реформ Міністерства фінансів України та Державної митної служби України, а також Програми Європейського Союзу з підтримки управління державними фінансами (EU4PFM)⁷. Наразі розроблено проєкт нової редакції Митного кодексу України на основі Митного кодексу Європейського Союзу. Новий Митний кодекс України є масштабним документом – він містить 832 статті та понад 500 сторінок тексту. Водночас під час його підготовки вже виникли низка дискусійних питань, зокрема, щодо зменшення неоподатковуваних мінімумів, надання митним органам функцій оперативно-розшукової діяльності, адаптація нової термінології, імплементація практики Європейського суду справедливості та умови війни. При цьому імплементація Митного кодексу вимагатиме розробки значної кількості підзаконних актів, що додатково ускладнює процес⁸.

Отже, Україна сформувала стійкий плацдарм у напрямку імплементації норм Митного кодексу Європейського Союзу до Митного кодексу України. Прийняття нового Митного кодексу України на основі Митного кодексу Європейського Союзу є одним із ключових пріоритетів на шляху України до членства в Європейському Союзі.

⁵ Проєкт нового Митного кодексу планують внести до Верховної Ради уже в квітні. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/356502-proekt-novogo-tamozhennogo-kodeksa-planiruyut-vnesti-v-verkhovnuyu-radu-uzhe-v-aprele>.

⁶ Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text>.

⁷ В Україні розробляють новий Митний кодекс на основі Митного кодексу ЄС. URL: <https://pravo.ua/v-ukraini-rozrobliayut-novyi-mytnyi-kodeks-na-osnovi-mytneho-kodeksu-ies/>.

⁸ Новий Митний кодекс можуть подати до Ради вже у квітні. URL: <https://delo.ua/news/novii-mitnii-kodeks-mozut-podat-d-radi-vze-u-kvitni-462162/>.